

MODUL
CREDENTIALING
& PRIVILEGING

**PROSEDUR PEMBERIAN SUNTIKAN
SUBCUTANEOUS PROFILAKSIS
HEPARIN ATAU *LOW MOLECULAR
WEIGHT HEPARIN (LMWH)*
(JURURAWAT MASYARAKAT)**

Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga
Kementerian Kesihatan Malaysia
Kemaskini Tahun 2023

KANDUNGAN

Pengenalan.....	1
Rasional / Justifikasi	1
Objektif.....	1
Kriteria Kelayakan Penyelia.....	2
Kriteria Pemilihan Anggota.....	2
Keperluan Pembelajaran dan Kemahiran Modul Prosedur.....	3
Tentatif Kursus Modul Prosedur.....	4
Tempoh <i>Privileging</i>	5
Penilaian Kompetensi.....	5
Carta Alir Proses bagi Prosedur.....	6
Proses Kerja bagi Prosedur.....	7
Lampiran	8
Rujukan.....	17
Jawatankuasa Kerja.....	18

1. PENGENALAN

Prosedur suntikan yang dilaksanakan oleh Jururawat Masyarakat (JM) adalah yang berkaitan dengan suntikan vaksinasi seperti mana yang terkandung di dalam kurikulum pembelajaran semasa menjalani latihan asas. Walau bagaimanapun suntikan subcutaneous profilaksis heparin/low molecular weight heparin (LMWH) tiada dalam skop pembelajaran JM sama ada dari segi prosedur atau farmakologi

Merujuk data kebangsaan sehingga Disember 2022, bilangan JM di fasiliti kesihatan awam adalah berjumlah 12311 orang. Seramai 4560 orang (37%) JM bertugas di klinik desa, 6813 orang (55.3%) di klinik kesihatan dan 938 orang (7.7%) di klinik ibu dan anak.

Penempatan sedia ada JM di Klinik Desa adalah sebanyak 2 orang. Walau bagaimanapun bagi kedatangan pesakit yang tinggi Jururawat terlatih akan ditempatkan untuk menjalankan tugas.

2. RASIONAL/ JUSTIFIKASI

- i) Prosedur ini tidak terdapat di dalam kurikulum Sijil Jururawat Masyarakat.
Sumber: Kurikulum Sijil Jururawat Masyarakat
- ii) Maternal Mortality Ratio (MMR) yang berlaku yang disebabkan Pulmonary Embolism (PE) pada tahun 2010, adalah 3.3 (16 kes), tahun 2011, adalah 2.0 (10 kes), tahun 2012, adalah 1.7 (9 kes), tahun 2013, adalah 2.0 (10 kes) dan meningkat semula pada tahun 2014, kepada 2.9 (15 kes). Keadaan ini boleh dikurangkan dengan pemberian profilaksis Heparin/LMWH
Sumber: Report on Confidential Inquiries into Maternal Death in Malaysia, BPKK, KKM

3. OBJEKTIF

- i) Berkebolehan untuk memberi suntikan subcutaneous heparin/LMWH dengan betul dan selamat
- ii) JM dapat mengesan dan mengenalpasti tanda dan gejala Deep Vein Thrombosis DVT dan PE dengan lebih awal.
- iii) Memastikan JM memahami peranan mereka dalam pemberian profilaksis Heparin / Low Molecular Weight Heparin (LMWH)
- iv) Mengurangkan kejadian morbiditi dan mortaliti di kalangan ibu antenatal dan postnatal

4. KRITERIA KELAYAKAN PENYELIA

- i) Jururawat yang mempunyai Pos Basik Kejururawatan Kesihatan Awam
- ii) Jururawat yang mempunyai Pos Basik Kebidanan / Diploma Lanjutan Kebidanan

4.1 Tanggung Jawab Penyelia

- i) Mengenal pasti kategori JM yang perlu menjalani C&P.
- ii) Melakukan penilaian untuk JM yang menjalani C&P dalam tempoh 3 bulan
- iii) Memastikan prosedur dilaksanakan dan buku log ditandatangani
- iv) Memastikan prosedur dilakukan mengikut senarai semak yang disediakan
- v) Memberi bimbingan dan tunjuk ajar

5. KRITERIA PEMILIHAN ANGGOTA

- i) JM yang mempunyai Sijil Amalan Tahunan yang sah
- ii) JM yang bertugas di klinik desa

5.1 Tanggung Jawab Anggota

- i) Menghadiri latihan sangkut di fasiliti kesihatan
- ii) Menggunakan senarai semak yang disediakan
- iii) Melakukan pemerhatian prosedur
- iv) Melakukan prosedur dibawah pengawasan penyelia
- v) Mendapatkan tanda tangan pegawai penyelia sebagai pengesahan menjalankan prosedur tersebut
- vi) Melengkapkan dokumentasi rekod berkaitan dengan prosedur
- vii) Melengkapkan buku log

6. KEPERLUAN PEMBELAJARAN DAN KEMAHIRAN MODUL

Bagi memenuhi kelayakan credentialing and privileging memberi suntikan subcutaneous profilaksis heparin /LMWH JM perlu menghadiri kursus teori dan praktikal seperti berikut:

6.1 Teori

JM perlu menghadiri taklimat Prosedur Pemberian Profilaksis Heparin Low Molecular Weight Heparin (LMWH) yang dikendalikan oleh Pejabat Kesihatan Daerah masing-masing.

6.2 Praktikal

- i) Memerhati cara prosedur pemberian suntikan subcutaneous heparin sebanyak 5 kes.
- ii) Memerhatikan prosedur pemberian suntikan subcutaneous heparin minima sebanyak 5 kes
- iii) Melaksanakan sendiri prosedur pemberian suntikan subcutaneous heparin minima sebanyak 5 kes dengan jayanya.
- iv) Menjalani latihan amal di fasiliti yang ditetapkan dan berjaya menamatkan tempoh latihan dalam masa 3 bulan.

7. TENTATIF KURSUS MODUL PROSEDUR

MASA	TENTATIF KURSUS	PENCERAMAH	ULASAN
8.00- 9.00 pagi	Ceramah 1: Ceramah <i>Venous Thromboembolism</i>	Pegawai Perubatan/ Pakar Perubatan Keluarga	Rujuk Buku Training Manual Prevention & Treatment of Thromboembolism in Pregnancy & Puerperium, National Technical Committee Confidential Enquiries Into Maternal Death, BPKK, KKM, 2016
9.00 -10.00 pagi	Ceramah 2: Garis Panduan Meneruskan Profilaksis Heparin / <i>Low Molecular Weight Heparin (LMWH)</i> di Klinik Kesihatan (Terbitan 2013, BPKK, KKM)	Pegawai Perubatan/ Pakar Perubatan Keluarga	Senarai semak Prosedur Suntikan Heparin (Lampiran 1) Proses Kerja
10.00-11.00 pagi	Ceramah 3 Teknik Suntikan <i>Subcutaneous</i> mengikut SOP (Teori) Pemilihan dan penggiliran tempat suntikan. Persediaan Sebelum semasa dan selepas prosedur	Jururawat Kesihatan Awam	
11.00-12.00 pagi	Ceramah 4 Taklimat buku log Tempoh C&P dan jumlah prosedur diperlukan	Pegawai Perubatan	
1.00 -2 .00 ptg	Rehat		
2.00 - 5.00 ptg	<i>Hands on</i> Teknik Suntikan <i>Subcutaneous</i> Heparin (Praktikal)	Jururawat Kesihatan Awam	

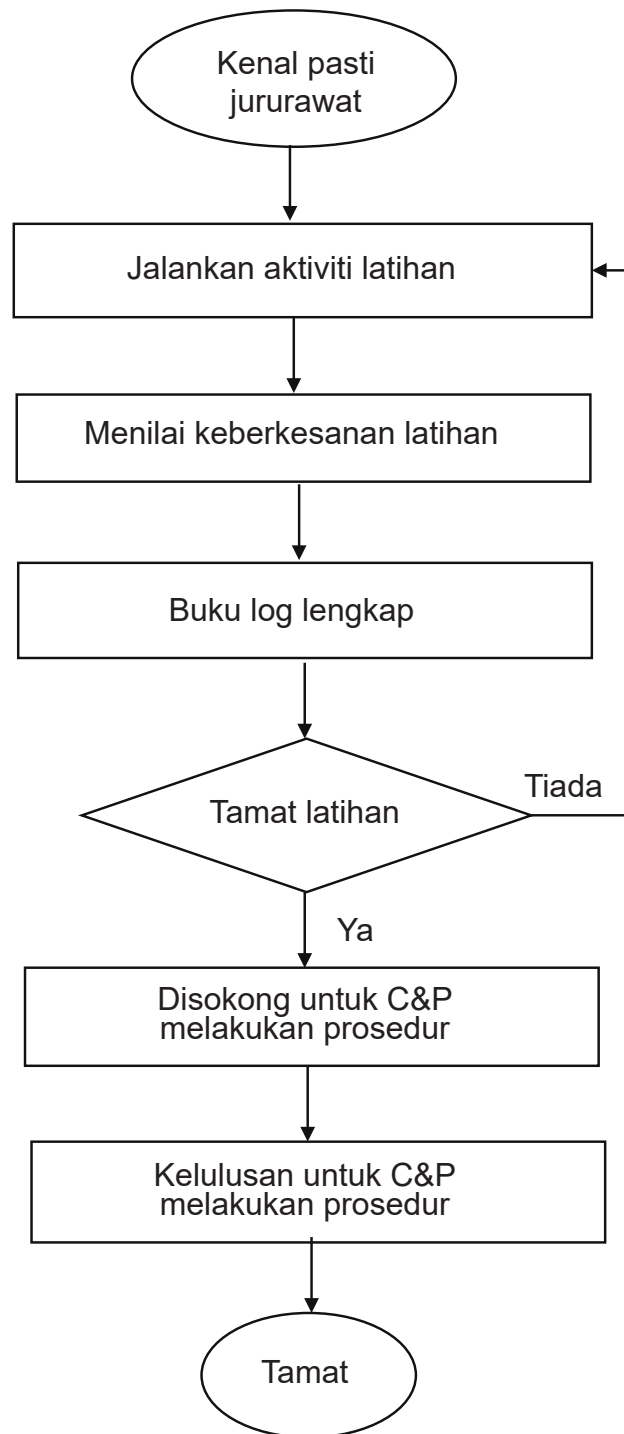
8. TEMPOH PRIVILEGING

- i) JM berkenaan perlu menjalani proses privileging selama 3 bulan dengan melengkapkan prosedur berkenaan dalam buku log.
- ii) Pengiktirafan privileging diberikan untuk jangka masa 3 tahun dan dikemaskini serta diperbaharui sebelum jangka masa tersebut tamat.

9. PENILAIAN KOMPETENSI

- i) Memohon semula untuk privileging setiap 3 tahun dan diperbaharui dalam masa 6 bulan sebelum tamat tempoh pengiktirafan.
- ii) Penilaian semula dilakukan dengan menilai prestasi kerja, kemahiran dan penilaian klinikal pemohon (menyemak Buku Log)
- iii) Bagi re-privileging hanya perlu melaksanakan prosedur sebanyak 3 kes dengan penyeliaan melakukan 5 kes tanpa penyeliaan.
- iv) Perlu mengikuti latihan dalam perkhidmatan/CME/Mesyuarat jawatankuasa penyiasatan kematian ibu sekurang-kurangnya sekali dalam masa 3 tahun

10. CARTA ALIR PROSES BAGI PROSEDUR

11. PROSES KERJA BAGI PROSEDUR

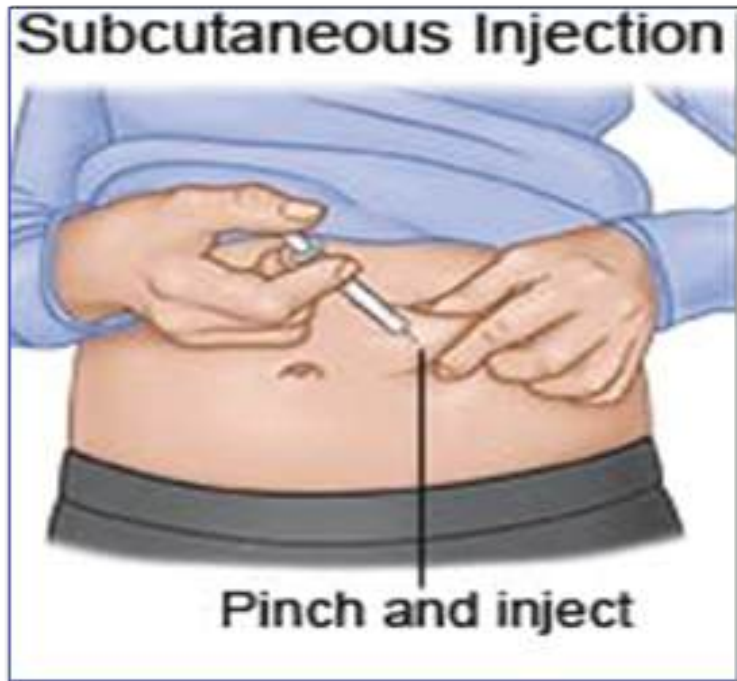
Bil	Proses kerja	Standard /Piawaian	Rujukan	Tindakan
1	Kenalpasti Jururawat Masyarakat	Mengesahkan status kelayakan anggota yang hendak di C&P: Jururawat Masyarakat di Klinik Desa	Garis Panduan C&P	Jawatankuasa C&P Daerah
2	Jalankan aktiviti latihan	Modul latihan: i. Buku Garis Panduan ii. Latihan amali iii. Senarai Semak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rujuk Garis Panduan Meneruskan Profilaksis Heparin / Low Molecular Weight Heparin (LMWH) di Klinik Kesihatan, Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga & Lembaga Bidan Malaysia KKM, 2013 ▪ Manual Perkhidmatan Kesihatan Ibu dan Anak bagi Anggota Kejururawatan di Perkhidmatan Kesihatan Anak 	Penyelia /Fasilitator
3	Menilai Keberkesanan latihan	<p>1. Pemerhatian: 5 tatacara suntikan <i>heparin</i>/LMWH</p> <p>2. Menjalankan prosedur dibawah seliaan: 5 tatacara suntikan <i>heparin</i>/LMWH</p> <p>3. Menjalankan prosedur ini minima 10 kes 5 kes sebulan</p>	Buku Log Latihan	Penyelia /Fasilitator
4	Buku log	Lengkapkan buku log	Buku log	Penyelia / Pelatih
5	Tamat Latihan dan layak melakukan prosedur	Mengesahkan kompetensi anggota dalam melakukan prosedur perawatan <i>postnatal</i>	Surat kelulusan dari Jawatankuasa C&P	Jawatankuasa C&P Daerah
6	Pensijilan oleh Jawatankuasa C&P	Pengiktirafan C&P melaksanakan prosedur memberi suntikan <i>heparin</i> /LMWH	Surat kelulusan dari Jawatankuasa C&P	Jawatankuasa C&P Negeri

12. LAMPIRAN

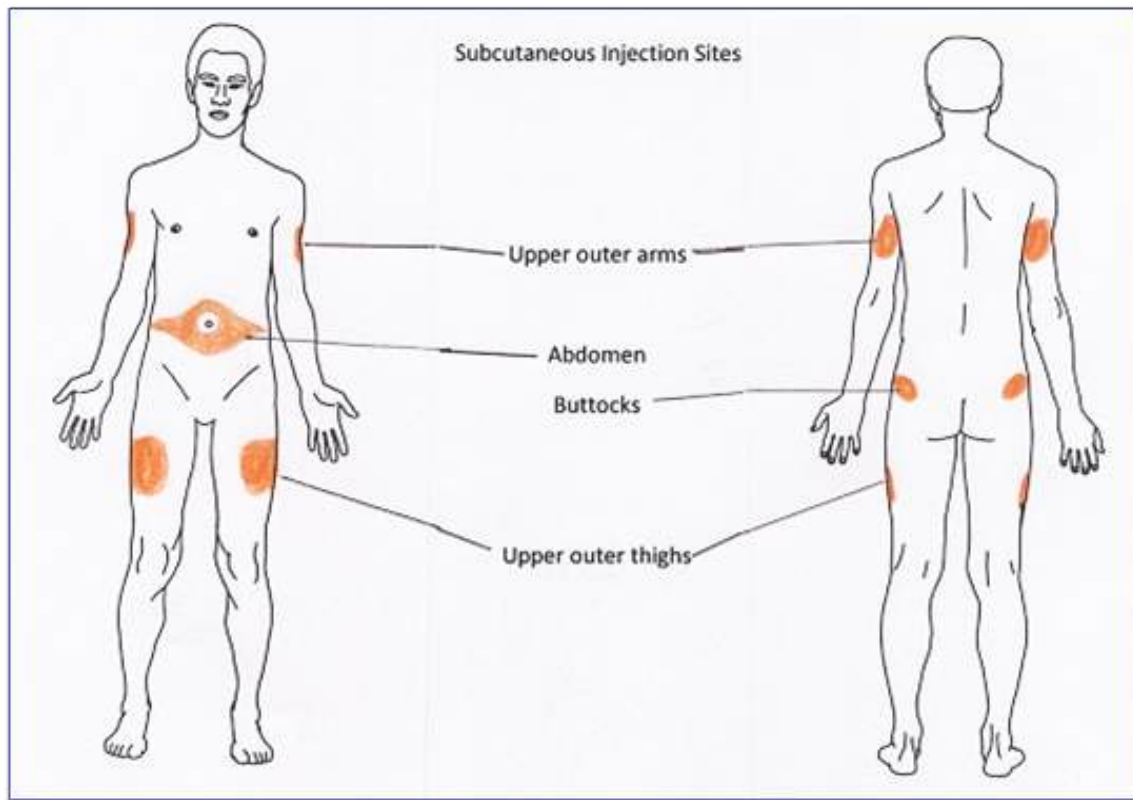
Lampiran 1

Senarai Semak Pemberian Suntikan Subcutaneous Heparin/LMWH

Sebelum					
1.	Prosedur Pemberian Suntikan				
			Ya	Tidak	Catatan
	1.1	<i>Hand hygiene</i>			
	1.2	Sediakan peralatan			
	1.3	Memberi salam kepada klien			
	1.4	Pengenalan klien dengan menggunakan sekurang-kurangnya dua <i>identifiers</i>			
	1.5	Posisikan klien			
	1.6	Terangkan prosedur			
2.	Semasa				
	2.1	<i>Hand hygiene</i>			
	2.2	Mengamalkan 7R:			
		2.2.1	<i>Right patient</i>		
		2.2.2	<i>Right medication</i>		
		2.2.3	<i>Right dose</i>		
		2.2.4	<i>Right route</i>		
		2.2.5	<i>Right time</i>		
		2.2.6	<i>Right documentation*</i>		
		2.2.7	<i>Right to refuse</i>		
	2.3	Kekalkan aseptik teknik			
	2.4	Tekan perlahan-lahan tempat suntikan menggunakan kapas atau <i>gauze</i>			
	2.5	Tampal tempat suntikan dengan <i>plaster</i>			
	2.6	<i>Hand hygiene</i>			
3.	Selepas				
	3.1	Kemas peralatan			
	3.2	Nasihat			
	3.3	<i>Right documentation</i>			

Gambar rajah 1: Cara suntikan *subcutaneous*

Gambar rajah 2: Tempat Suntikan

Nota Ceramah Kursus

1. Indikasi – Rujuk Garis Panduan Pemberian Profilaksis Heparin Secara amnya:
 - a. Sebagai profilaksi dan rawatan untuk venous thrombosis dan pulmonary embolism.
 - b. Rawatan untuk myocardial infarction dan arterial embolism
 - c. Sebagai pencegahan pembekuan dalam arterial dan pembedahan Jantung serta pencegahan cerebral thrombosis

2. Dos Heparin:

Berdasarkan rujukan dari Formulari Ubat KKM. Inj Heparin terdapat 3 sediaan iaitu:

 - a. Heparin 1000 units/ml Injection
 - b. Heparin 5000 units/ml Injection
 - c. Heparin Sodium 50 units in Sodium Chloride Injection (sediaan heparin 5000 unit / ml injection adalah yang sesuai digunakan untuk pemberian profikaksis secara subkutenous)

Dos suntikan berdasarkan arahan Pegawai Perubatan secara bertulis

Nota:
Bagi profilaksis, heparin diberi secara subkutenous dengan dos 5000 unit 2 jam sebelum pembedahan caesarean. dan diteruskan dengan dos 5000 - 10,000 unit selama 7 hari setiap 12 jam (BD dose).

3. Pemilihan dan tempat pengiliran suntikan subkutaneus Heparin/LMWH
 - a. Rujuk gambar rajah. Tanda yang berlorek adalah tempat suntikan subcutaneous yang sesuai.
 - b. Suntikan perlu diberi secara bergilir ditempat berlorek tersebut.

4. Adverse Reaction:
 - a. Haemorrhage
 - b. Cutaneous Necrosis
 - c. Thrombocytopenia
 - d. Anaphylaxis,
 - e. Hyperkalaemia

Lampiran 3

BUKU LOG LATIHAN C&P

Nama :

Gred :

Prosedur C&P :

Nama Penyelia :

A. Bilangan Prosedur yang Dilihat (Pemerhatian)

Bil	R/N	Nama Pesakit	Pemerhatian		
			Tarikh	T/Tangan & Cop Penyelia	Ulasan
1					
2					
3					
4					
5					

B. Bilangan Prosedur yang Dilakukan di Bawah Seliaan

Bil	R/N	Nama Pesakit	Pemerhatian		
			Tarikh	T/Tangan & Cop Penyelia	Ulasan
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

C. Bilangan Prosedur yang Dilakukan Kendiri (Tanpa Seliaan)

Bil	R/N	Nama Pesakit	Pemerhatian		
			Tarikh	T/Tangan & Cop Penyelia	Ulasan
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

D. Laporan Penyelia (1)

Nama Prosedur :

Nama Calon :

No KPT :

Ulasan:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tandatangan & cop penyelia (1)

Tarikh:

Laporan Penyelia (2)

Nama Prosedur :

Nama Calon :

No KPT :

Ulasan:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tandatangan & cop penyelia (2)

Tarikh :

E. Sokongan Sekretariat Jawatankuasa C&P Peringkat Daerah

Dengan ini diperakukan bahawa permohonan (Nama pemohon). No. KPT:bagi credentialing/privileging prosedur:telah disemak dan mematuhi/tidak mematuhi kriteria yang ditetapkan. Sehubungan dengan itu permohonan calon adalah:

Disokong / Tidak disokong

Ulasan:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tandatangan Pengerusi :

Nama & Jawatan Pengerusi :

Cop Rasmi

Tarikh:

Nota:

Sekretariat bagi J/K C&P Peringkat Daerah adalah anggota yang dilantik bagi menyelaraskan aktiviti C&P bagi sesuatu prosedur. Pejabat Kesihatan Daerah boleh juga melantik mana-mana Pegawai yang berkecualan untuk bertindak sebagai sekretaria cth: Penyelia Jururawat bagi prosedur yang melibatkan Jururawat Kesihatan / Jururawat Masyarakat.

F. Kelulusan Jawatankuasa C& P Peringkat Daerah

Dengan ini diperakukan(Nama pemohon), No
KP: telah dinilai dan layak diberi Credentialing & Privileging
prosedur.....
berkuatkuasa:.....dan sah bagi tempoh hingga
.....

Tandatangan Pegawai Kesihatan Daerah :.....

Nama & Jawatan

Cop rasmi:

Tarikh:

13. Rujukan:

1. Garis Panduan Meneruskan Profilaksis *Heparin/Low Molecular Weight Heparin* di Klinik Kesihatan, Bahagian Pembangunan Kesihatan Keluarga & Lembaga Bidan Malaysia, KKM, 2013
2. *Training Manual Prevention & Treatment of Thromboembolism in Pregnancy & Puerperium, National Technical Committee Confidential Enquiries into Maternal Death*, BPKK, KKM, 2014
3. Manual Perkhidmatan Kesihatan Ibu dan Anak bagi Anggota Kejururawatan di perkhidmatan Kesihatan Awam, BPKK, KKM 2016
4. I-Med Jabatan Farmasi Hospital Kuala Lipis 2018
5. Garis Panduan Meneruskan Profilaksis *Heparin/Low Molecular Weight Heparin* (LMWH) di Klinik Kesihatan
6. *Guideline of Injection Administration 2021*, Malaysia Nursing Board

14. Jawatankuasa Kerja

Penasihat

1. Dr Mohd Safiee bin Ismail
Pengarah
Bahagian Pembangunan Kesihatan
Keluarga
Kementerian Kesihatan Malaysia

Pengerusi

2. Dr. Asnida binti Anjang Ab. Rahman
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Sektor Sokongan Klinikal dan
Teknikal Bahagian Pembangunan
Kesihatan Keluarga

Urusetia

3. Dr. Siti Khadijah binti Ahmad Tajuddin
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Sektor Sokongan Klinikal dan
Teknikal Bahagian Pembangunan
Kesihatan Keluarga
4. Dr Huzaifah binti Hussin
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Sektor Sokongan Klinikal dan
Teknikal Bahagian Pembangunan
Kesihatan Keluarga
5. Pn. Zanita binti Ahmad
Ketua Penyelia Jururawat
Sektor Sokongan Klinikal dan
Teknikal Bahagian Pembangunan
Kesihatan Keluarga
6. En. Mohd Ezami bin Hamid
Ketua Penyelia Penolong Pegawai
Perubatan
Sektor Sokongan Klinikal dan
Teknikal Bahagian Pembangunan
Kesihatan Keluarga

Penghargaan

7. Dr. Kawselyah Juval
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Sektor Pembangunan Polisi
Bahagian Pembangunan Kesihatan
Keluarga
8. Dr. Noor Haslinda binti Ismail
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Sektor Perubatan Primer
Bahagian Pembangunan Kesihatan
Keluarga
9. Dr.Sarah binti Awang Dahlan
Ketua Penolong Pengarah
Sektor Kesihatan Ibu
Bahagian Pembangunan Kesihatan
Keluarga
10. Dr Fatimah Sabrina binti Moahmmad
Ketua Penolong Pengarah Sektor
Primer
Jabatan Kesihatan Negeri Sabah
11. Pn Munah binti Abdul Rahman
Ketua Penyelia Jururawat Kesihatan
Jabatan Kesihatan Negeri Pahang
12. Pn Narry Lwi
Penolong Pengarah Kanan
Kejururawatan
Bahagian Kejururawatan KKM
13. Pn Norliza binti Abdul Aziz
Penyelia Jururawat Kesihatan
Jabatan Kesihatan Negeri Melaka
14. Pn Rosnani binti Deraman
Penyelia Jururawat Kesihatan
Jabatan Kesihatan Negeri Sembilan
15. En. Mohamad Ridzuannur Rahman bin
Matnor
Penyelia Penolong Pegawai Perubatan
Jabatan Kesihatan Negeri Sarawak

**KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
BAHAGIAN PEMBANGUNAN KESIHATAN KELUARGA**